Suund	Ühiskonnateadused
Moodul	Mina ja ühiskond
Kursuse nimetus	**DIGIRIIK, DIGITEENUSED JA AI**
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi: kontakttunnid, iseseisvad tööd.
Õpetamise aeg	G3 klassis 2026/2027. õppeaastal
Kursuse läbiviija	**KRISTA KÕLLI-RAUD** - Võru Gümnaasiumi haridustehnoloog
Kursuse eesmärgid	Kursuse eesmärk on anda õpilastele teadmised ja oskused teadlikuks, turvaliseks ning eesmärgipäraseks tegutsemiseks digitaalses ühiskonnas. Kursusega taotletakse, et õpilane: ● mõistab Eesti digiriigi toimimist ja võimalusi; ● oskab kasutada peamisi digiteenuseid; ● teab andmete kasutamise, kaitsmise ja jagamise põhimõtteid; ● mõistab küberturvalisuse tähtsust; ● oskab kasutada tehisaru tööriistu õppimisel ja igapäevaelus; ● hindab kriitiliselt digitaalset teavet ja tehisaru väljundeid.
Kursuse lühikirjeldus	Õppesisu: **Digiriik:** digiriigi olemus ja areng, Eesti digiriigi kujunemislugu, riigiportaali eesti.ee kasutamine, digitaalsed avalikud teenused, elektrooniline identiteet, autentimisvahendid (ID-kaart, Mobiil-ID ja Smart-ID), digiallkirjastamine ning selle õiguslik tähendus, kodaniku õigused ja kohustused digiühiskonnas ning digiriigi tulevikusuunad. **Andmed digiühiskonnas:** andmete elutsükkel, andmete kogumine, säilitamine ja kasutamine, isikuandmed ja tundlikud isikuandmed, avaandmed ja avalikud andmeallikad, Statistikaameti andmebaaside ja juhtimislaudade kasutamine, andmete visualiseerimine, digiprügi mõju keskkonnale, andmekaitse põhimõtted ning isikuandmete kaitse üldmääruse (GDPR) rakendamine. **Küberturvalisus**: küberruum ja peamised küberohud, küberhügieeni põhimõtted, turvaliste paroolide loomine ja mitmeastmeline autentimine, andmepüük ja manipuleerimisvõtted, sotsiaalne mõjutamine, nutiseadmete turvaline kasutamine, Eestis toimunud küberturbe juhtumid ning digijälg ja maine internetis. **Tehisaru ja digitaalsed tööriistad:** tehisaru toimimise põhimõtted, generatiivne tehisaru, juturobotid ja keelemudelid, tõhusate viipade koostamine, süvauuringute tegemine tehisaru abil, oma GPT või Gemi loomine, tehisaru kasutamine õppimisel ja uurimistöös, pildi-, heli- ja videoloome tööriistad, vibe-programmeerimise alused ning tehisaru rakendused erinevates ametites ja tegevusvaldkondades. **Tehisaru eetika ja tulevik:** tehisaru võimalused ja riskid, autoriõiguste küsimused, valeinfo ja süvavõltsingud, tehisaru mõju haridusele ja tööturule ning tehisaru vastutustundlik ja teadlik kasutamine.

Kursuse õpitulemused	Kursuse lõpetamisel õpilane: Teab: ● digiriigi kujunemise põhimõtteid ja teenuseid; ● peamisi autentimis- ja digiallkirjastamise võimalusi; ● andmete kogumise, kasutamise ja kaitse põhimõtteid; ● küberturvalisuse peamisi riske ja ennetusmeetmeid; ● tehisaru tööriistade võimalusi ja piiranguid; ● tehisaru kasutamisega seotud eetilisi küsimusi. Oskab: ● kasutada erinevaid e-teenuseid; ● hinnata digitaalsete teenuste usaldusväärsust; ● analüüsida ja visualiseerida lihtsamaid andmestikke; ● kaitsta oma andmeid ja digitaalseid kontosid; ● kasutada tehisaru tööriistu õppimisel ja probleemide lahendamisel; ● koostada tõhusaid viipasid erinevatele AI-rakendustele; ● hinnata kriitiliselt tehisaru loodud sisu; ● tegutseda teadlikult ja vastutustundlikult digiühiskonnas.
Hindamine	Kursust hinnatakse kokkuvõtvalt mitteeristavalt (AR/MA). Kursusehinde kujunemise põhimõtted avaldab aineõpetaja Stuudiumis kursuse esimeses sissekandes.
Õppematerjalid	https://www.youtube.com/@TI-H%C3%BCpe
Kirjandus (soovituslik kirjandus)	● Digiriigi Akadeemia e-kursused: Digiriigi ABC, Andmete ABC, Krattide ABC, Digiprügi vähendamise ABC, https://digiriigiakadeemia.ee/ ● https://etunnid.tagasikooli.ee/jarelvaatamiseks/ ● Digiühiskonna arengukava 2030 https://www.mkm.ee/digiriik-ja-uhenduvus/digiuhiskonna-arengukava-2030 ● Digiprügi https://digitark.telia.ee/tag/digiprugi ● Digiteenused (Informaatika valikkursus gümnaasiumile) https://web.htk.tlu.ee/digitaru/digiteenused/ ● Generatiivse AI keskkonnad https://docs.google.com/document/d/1myTO9lsg3UcOKBAAHwgllRD_B9b4wCMK/edit ● Ole IT-vaatlik https://www.itvaatlik.ee/sinu-opperannak/ ● Kus on minu andmed: https://sisu.ut.ee/minuandmed/ ● Erinevad autentimisviisid: https://sisu.ut.ee/autentimine/ ● Nutiseadmete turvalisus https://sisu.ut.ee/nutiturva/sissejuhatus/ ● Interneti ja veebitegevused https://www.aki.ee/isikuandmed/kkk/interneti-ja-veebitegevused ● Tehisintellekt ja turvalisus https://www.targaltinternetis.ee/uudised/2023/08/tunnikava-tehisintellekt-ja-turvalisus/ ● https://www.targaltinternetis.ee/ ● Ohtlik klikk https://kuku.pleier.ee/podcast/ohtlik-klikk

	● Küberturvalisuse ennetustegevused ja nõuanded internetikasutajatele https://ria.ee/kuberturbe-nouanded/nouanded-internetikasutajale
Kursuse väljund	Tehisaru tark kasutamine ja vastutustundlik digikodanikuks olemine.